

100. výročie reštauračného pokusu uhorského kráľa Karola IV.

27. marca 2021 ✚ *História*

Dnes, 27. marca 2021 uplynie 100 rokov od prvého reštauračného pokusu uhorského kráľa Karola IV., ktorým sa pokúsil znovu získať vládu aspoň v Maďarsku.

16. novembra 1918 bola v Maďarsku vyhlásená republika. Po krátkej komunistickej diktatúre Bélu Kunu bolo opäť konštitučnou monarchiou, ale bez kráľa. Podľa zákona „nemohla byť kráľovská moc, vzhľadom k vzniknutým pomerom vykonávaná“. Namiesto kráľa viedol štátne záležitosti od marca 1920 regent Miklós Horthy, ktorý kedysi uisťoval kráľa o svojej vernosti a oddanosti.

Karol však situáciu v Maďarskom kráľovstve odhadol veľmi zle, ako o tom svedčí skutočnosť, že pri znovuzískaní koruny stavil na okamih prekvapenia a preto sa rozhodol, že dopredu nezasväťí ani svojich potenciálnych podporovateľov a pôjde do Budapešti, aby od Horthyho požadoval uznanie za kráľa a odovzdanie vlády.

Tajná cesta bola dosť dobrodružná. 24. marca 1921 sa Karol vydal peši z Praginsu (zámok vo Švajčiarsku pri Ženevskom jazere, 2. obr.), tajne prekročil francúzsku hranicu a 25. marca nastúpil v Štrasburgu na vlaku Paríž – Viedeň, kde naňho čakal s lístkom jeho dôverník Jakob Comte Lasneu y de Reischach. Karol cestoval s falošným portugalským pásom vystaveným na meno jeho záhradníka a naviac si bradou výrazne zmenil podobu.

Večer prišli do Viedne a okamžite pokračovali rovno ku grófovi Erdödyemu na ulicu Landskrongasse 5. Ten mu na druhý deň zabezpečil vízum ako členovi americkej misie vo Viedni a odišli autom cez hranicu do Szombathely. Tam im poskytol ubytovanie tamojší biskup vo svojom paláci (obr. 1).

Na Veľkonočnú nedeľu 27. marca 1921 odišiel Karol ďalej do Budapešti, rovno do budovy predsedníctva vlády. Dvaja z jeho podporovateľov, ktorí ho sprevádzali – vládny komisár pre záp. Maďarsko, gróf Sigray a plukovník Jarmy išli dopredu, aby Hortymu ohlásili kráľov príchod.

Keď sa s vážnou tvárou vrátili, opatrne Karola pripravili na stretnutie: „*Veličenstvo musí byť veľmi energické.*“ Horthy s rozrušeným výrazom vošiel a vyhlásil: „*To je nešťastie. Vaše Veličenstvo musí okamžite preč, musí naspäť do Švajčiarska!*“

Začal viac než 2 hodiny trvajúci zápas o moc. V jeho závere Horthy odmietol Karola uznať a odovzdať mu vládu a povedal, že inak ani jednať nemôže, pretože by tiekla krv. Horthy sa však potreboval Karola za každú cenu zbaviť a v tú chvíľu mu sľuboval, že všetko zariadi, dovtedy však musí bezpodmienečne naspäť do Szombathely. Až 28. marca Karol pochopil, že ho Horthy podviedol.

30. marca nasledoval oficiálny protest spojeneckých vlád proti opätovnému ustanoveniu Habsburgovcov v Maďarsku a o deň neskôr odovzdala Dohoda Maďarskému kráľovstvu termínované ultimátum, v ktorom žiadala Karolov okamžitý návrat do Švajčiarska. O druhý reštauračný pokus sa Karol pokúsil ešte v októbri toho istého roka.

Zdroj: (fb) Aristokracia na Slovensku

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/100-vyrocie-restauracneho-pokusu-uhorskeho-krala-karola-iv/>